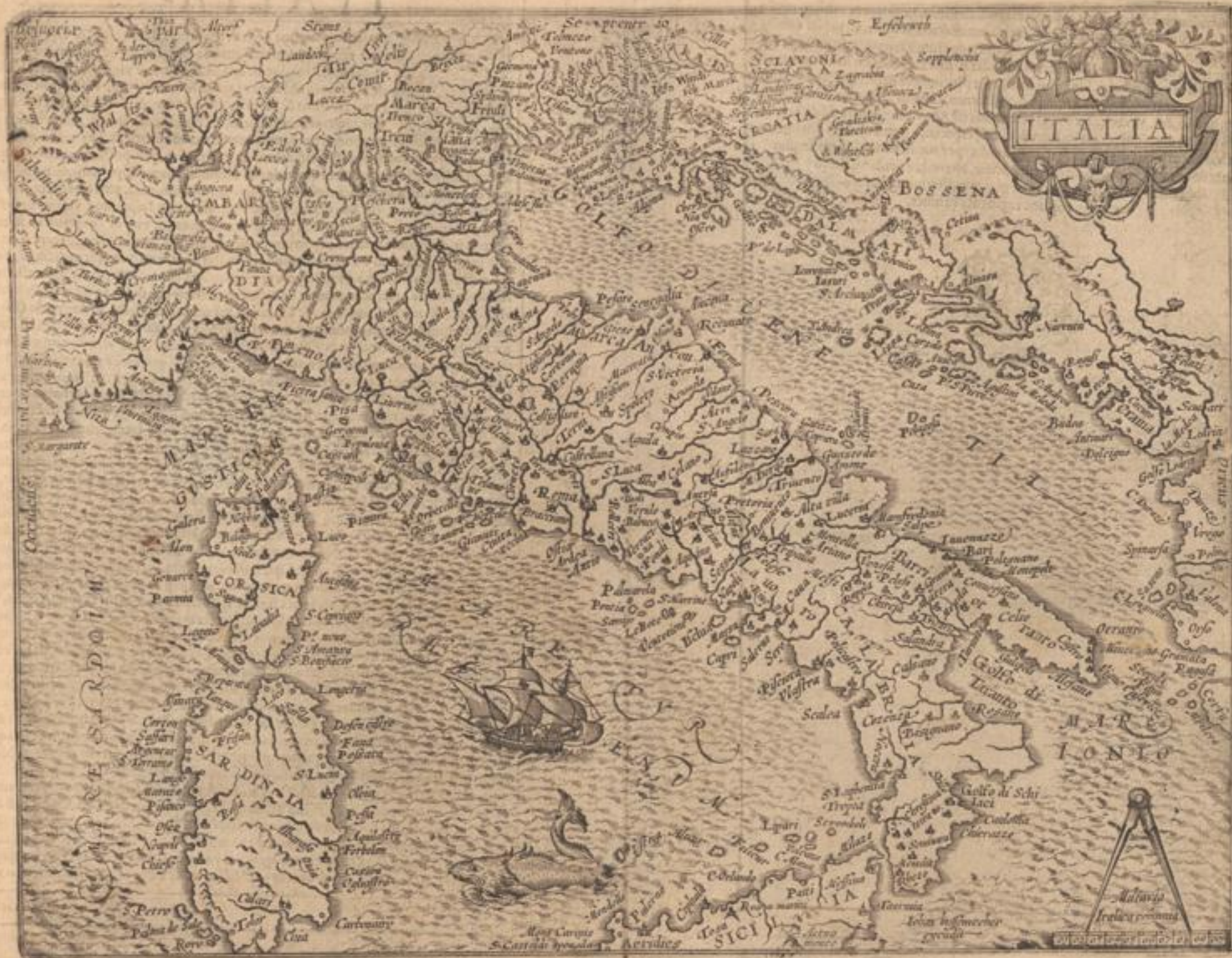

Consentiunt in hoc veteres scriptores, Ianum, qui & Ogyges, eo tēpore venisse in Italiam, quando Mundus adhuc fuit aureus, & homines iusti. Ipse docuit homines plantare vinum & frumentum, & de eis facere oblationes atque temperatē inde viuere, fuit namque Ianus sacerdos & vir religiosus, doctus, philosophus & Theologus: fuit, inquam, pater deorum & hominum, caput & rector totius primi generis humani, à quo suo æuo magni & lati orbis pendeat custodia. Egressus est Ianus iste post diluuium ex Aram ea, quæ postea Armenia, in Italiam, condiditque in ea ciuitatem quam de suo nomine Ianuam appellauit, quæ hodie Genua dicitur, postea verò tota regio ab eo Ianicula est dominata. porrò vxorem eius aiunt Vestam fuisse. Deriuatur autem Iani vox ab Hebraica voce Iaijn, quod vinum significat, denominaturque ex eo Ianus, quòd primus fuerit inventor vini & conservator humani generis in diluuiò. is autem fuit patriarcha Noah, quem & gentiles agnouerunt ex maiorum suorum dictis. Sub eo recenti Mundo pura illa vixit ætas quæ aurea dicta est, annis 250. post diluuium. Cùm autem Hesperus in Ianiculum concessisset, ab eo denominata est Hesperia, etiam si Macrobio placeat sic dictam quod Hespero stellæ sit subiecta. Fuit etiam aliquando à Camele Camefena, & à Saturno Saturnia dicta. Item ab Aegypto Ofride, qui & Iupiter cognominabatur, qui tamen Dionysius vocabatur, dicta est quibusdā Taurina: adeptus enim fuit inclytam victoriam contra gigantes. Quin veteres non raro vocitant eam græco vocabulo Oenotriam vel à bonitate vini quod ibi nascitur, vel ab Oenotrio Sabinorum rege. Tandem verò dicta est Italia ab Italo Sicularum rege, qui agriculturam Italos docuit & leges posuit. Proinde duo Maria quæ Italiam includunt, nempe Adriaticum à ciuitate Adria, quæ Atria dicta, cuius situs non longè abest ab ora Padi, fuitque olim ciuitas magna & ampla, vbi nunc ager Ferrariensis iacet, cuiusque vestigia adhuc parua quædam extant: à quo non solum mare Adriaticum, sed & Athetis præterlabens fluuius, Atrianus vocatus fuit: etiam si Strabo urbem potius à fluuiò denominatam fuisse dicat. Tyrrhenum verò mare, à viro Græco nomine Tyrrheno nomen accepit, qui ex Lydia in Italiam veniens certam oram terræ de suo nomine Tyrrheniam vocauit. Id autem haud diu post excidium Troianum factum scribunt. Ob insignem igitur fertilitatem qua Italia est prædita, illico post diluuium habitationi est adapta, culta & castellis adornata atque frequenti habitatore repleta, qui & diuersis eius locis & successoribus suis nomina sua reliquerunt, tamen si quidam temporum successu propter translationes aut aduentum aliorum populorum quoque mutati sint è sedibus suis. Porrò hæc numerantur principales partes & regiones Italia: Histria, Galliatogata, Liguria, Tuscia, Vmbria, Latium, Campania, Apulia, Calabria & Græcia magna, progressu tamen temporis alia atque alia nomina partitionesque succreuerunt. Aelianus de Italia hæc scribit: Incoluerunt Italiam plurimi homines, & vix est terra in qua plures fuerunt coloni quàm in Italia, idque propter summam & eximiam eius fertilitatem dispositionem Marium, & commoditatem portuum Maris, superauit etiam mansuetudo incolarum omnium aliarum nationum incolas, & numeratæ sunt olim in ea 1166. ciuitates. Nostra verò tempestate multa oppida subuersa sunt, iacentque in rudibus, multi que duces quos nacta est intra 359. annos, nullam ei attulerunt vtilitatem, nec defensa est ab eis. notantur etiam quidam Rectores de tyrannide, nempe qui occuparunt patrimonium S. Petri in iacturam sedis Apostolicæ. Hæc Aelianus. Utque omnia paucis comprehendamus, Guilhelmi Kyriandri verba subiiciemus. Italiã (inquit) videre atque cognoscere. in primis est opera precium: Nam si varias Imperiorum formas, si bene, melius, atque optimè constitutas resp. si leges diuersas, si præclaros homines & ingenia, disciplinarum etiam & artium omnium alumnos, si morum non modò optimorum, sed etiam pessimorum exempla, si corruptelas, mōtium asperrimaque iuga, conditiones agrorum varias, facultates omnium rerum quæ terra continet, in explicabiles, si portus nobilissimos, & littora multorum marium vdis

circum

circumfusa, ciuitates pulcherrimas, ædificia magnificentissima, nouarum urbium res flo-
rentissimas, veterum miserandas reliquias, totius antiquitatis vestigia, virtutum cuncta-
rum trophæa: vitiorum omnium monumenta, naturæ operum varietatem infinitam, bre-
uiter, quicquid excogitari queat, si desideres, in Italia ni sit, extra Italiam haud quærendū
crediderim. Hæcenus Kyriander. Fluminibus rigatur plurimis, ac penè innumerabilibus,
quorum præcipua sunt Tyberis, Pádus, Arnus, Vulturinus, Lofatus, Iesernus, Sanguicus,
Piscarus, Druentus, &c. Mons Italiæ totius præcipuus est Apenninus, quem sic dictum fe-
runt ab Api prisco duce, qui totam Italiam deuicit, perpetuum huius montis iugum in-
star est Italiæ dorso, quod elatum Italiam diuidit per mediam regionem sensim
incedens, tandem in duo cornua deducitur, altero quæ siculum, altero
Ionium mare respicit. Sylvarum præterea, thermarum ac mi-
nerarum copiam regio tota exhibet.

